

Det plejer jo at være saaledes, at Folk, der sidde i en eller anden Bedrift i By eller paa Land, derigennem betragtes som nogenlunde solide. Denne Auktionarius satte altsaa Statshusmændene gennem denne Udtalelse, som jeg ikke paa nogen Maade vil gøre til min eller forsvare, ligesom ned i 2den Klasse. Og mon ikke Forholdet, naar det blev grundigt undersøgt, vilde vise sig adskillige Steder at være saaledes, at Statshusmændene ikke kunne faa det til at slaa til, men maa gøre Kredit, og at de Folk, der give denne Kredit, betragte dem til en vis Grad, som om de intet Pant, intet Rygstød havde, som om de ligesom vare mindre solide. Alene det, at en saadan Ytring kan fremkomme ved en saadan Lejlighed, synes at pege noget i Retning af, at Forholdene enkelte Steder turde være daarligere, end de have Lov til at være, og end vi havde tænkt os, de skulde være, da vi gavede denne Lov.

Jeg ved vel, at jeg ogsaa kan trække Billeder op til den anden Side. Sammen med det ærede Medlem for Grenaa (Niels Pedersen) var jeg en Gang ude at se paa nogle enkelte Statshuse i Randers Amt. Ved nogle af dem kunde jeg se, at Folkene sade godt, udmærket i det og havde deres Jord i udmærket Kvalitet, men jeg lagde ogsaa Mærke til, at et Sted havde vedkommende et Stykke Jord ved Siden af sin Statslod, hvormed han skaffede sig en større Indtægt, og andre Steder havde vedkommende et Bierhverv, som han delvis levede af. Men det var jo ikke Meningen med disse Lodder, at Landarbejderne skulde fortsætte det kummerlige og fattige Liv, som de have ført og endnu føre mange Steder i Landet, ejheller, at de skulde være nødt til i en væsentlig Grad at tage anden Beskæftigelse for at kunne drive deres Jord. Meningen var jo, i hvert Fald hos dette Ting og Udvalget, at Landarbejderne skulde sidde nogenlunde trygge paa deres Jord og skulde kunne føde deres Familie anstændigt væsentligst dermed, og at det kun skulde være undtagelsesvis, og naar de selv syntes det, men at de ikke skulde være tvungne af deres økonomiske Forhold til at tage Arbejde udenfor. Se, dette have vi aldeles ikke faaet Oplysning om. Jeg var med til at søge at faa dem frem, men Landbrugsministeren udtalte i sin Tid, at Tiden var for knap til at skaffe dem til Veje til den Revision af Landarbejderloven, der sidst fandt Sted. Men saadanne Oplysninger skulde vi se at drive frem. Hvorledes leve disse Folk; hvor mange af dem ty til Arbejde uden-

for; hvilket er dette Arbejde; er dette Arbejde det væsentligste eller det uvæsentligste ved deres Erhverv; føre de anden Bedrift ved Siden af o. s. v.? Disse Oplysninger maa vi have frem for at kunne skønne over, hvorledes Forholdet er, og faa vi dem, ville de ogsaa kaste et Lys over den Fortsættelse af Arbejdet, den ærede Finansminister her søger at forbedre gennem dette Lovforslag.

Den højtærede Finansminister mente ogsaa, at det var et Tegn paa den stiveste Konservatisme, naar jeg forlangte fuld Rente og fuld Sikkerhed. Jeg sagde nu kun — og det ville ærede Medlemmer kunne se i Rigsdagstidenden —, at i samme Grad, som det paagældende Forhold gik over til at blive privat Forretning og i mindre Grad en Samfundssag, i samme Grad maatte man forlange, at disse private Mænd eller private Forretninger skulde svare Staten den samme Rente, eller yde den samme Sikkerhed, som den ellers i det daglige Liv fordrer. Det vilde endda være en billig Rente, den, som Staten ellers faar; det vilde være en betydelig Støtte, og det vilde dog kunne holde Staten vederlagsfri. Men for at klargøre, hvorledes dette Forhold er, vil jeg gøre opmærksom paa, at det ærede Medlem for Skanderborg Amts 5te Valgkreds (Byriel-Jensen) oplyste, at han havde regnet ud, at disse Folk her skulde være i Besiddelse af mellem 4—5,000 Kr., andre ere komne til en anden Sum, men dette bestyrker mig i min Udtalelse om, at det ikke var fattige Folk, der her var Tale om. Men naar Ikkefattigfolk ville gøre en Forretning paa den Maade, at de stykke Gaarde ud og derved erhverve deres 5 pCt. og henlægge Overskuddet til Formaal, som de selv til en væsentlig Grad ere Herrer over, eller naar det er private, ikke fattige Folk, der skulle arbejde med disse Jorder, naar dette System gaar igennem, og naar det, som den højtærede Finansminister vistnok ogsaa har haft en Anelse om, kun bliver meget enkelte og mere private Forretninger rundt omkring i Landet, det vil komme til at dreje sig om, er der virkelig ingen Grund for Statskassen til at skyde Penge til til denne Sag. En ganske anden Sag bliver det, jo mere denne Sag bliver til en Samfundssag, jo mere vi lægge Hovedvægten paa at ordne vort Lands Jordforhold paa den mest betryggende og mest hensigtsmæssige Maade. Jo mere vi lægge an paa at skabe gode Hjem for Befolkningen, gode trygge Kaar for en Del af dem, jo længere vi komme over til denne Side af Sagen, jo mere kan,